

Pogovor z Julijem Borštnikom, direktorjem Art centra

Reševanje umetniškega rezidenčnega centra pred prodajo

Prvi umetniški rezidenčni center prostor za uresničevanje ustvarjalnih idej – Od državnih institucij in občinskih oblasti lahko pričakujemo podporo razvojnim projektom, kot je Art center

Zgodba o prvem rezidenčnem centru pri nas, Art centru na Gorickem, je dolga in zapletena. Vključuje deložacijo, sodne postopke ter ponovno oživitve. Direktor zavoda Julij Borštnik, umetniška voditeljica Vita Žgur (oba sta diplomirala na ALUO in sta študentska Prešernova nagrajena) in programski vodja Zdravko Pravdič Pec so se zdaj znašli pred novim problemom; zaradi dolgoletnega neodplačevanja dolga Art centru 24. februarja grozi prodaja na javni dražbi. Ozadje zapletov v pogovoru pojasnjuje Julij Borštnik.

Za obstoj in delovanje Art centra se borite že od leta 2006, ko so vas od tam deložirali. Zakaj se vam zdi ta umetniški rezidenčni center vredni truda?

Osnovni cilj prvega slovenskega rezidenčnega umetniškega središča je, da deluje kot prostor, ki ustvarjalnim ljudem iz Slovenije in tujine zagotavlja okolje, kjer lahko kar najbolj uresničijo svoje ideje. Vseeno je, od kod ljudje prihajajo, imeti morajo le voljo premisliti, ustvarjati, delovati, izmenjevati, razvijati. Hkrati pa koncentracija ustvarjalnih ljudi že sama po sebi vabi k razmišljanju, dobrim idejam in ustvarjanju. Zelo pomembno je, da umetniško središče ni tujek v svojem okolju, temveč da so dejavnosti povezane z lokalnim okoljem, da odpira nove možnosti sodelovanja in deluje tudi na lokalni ravni kot pobudnik razvoja in pozitivnih sprememb. V tem vidimo smisel našega delovanja in to nam je delno že uspelo.

Ustanovili ste tudi Art središče v Ljubljani. Lahko predstavite, kako je povezano z Art centrom na Gorickem?

V času, ko je bil Art center zaprt in prepuščen propadanju, smo iskali način, kako center znova oživiti in končno urediti njegov formalno-pravni status na način, ki mu bo končno omogočil nemoten obstoj in delovanje. To nam je uspelo s priporočitvijo Art centra k Art središču, ki smo ga ustanovili v Ljubljani. Tu smo v letu in pol »izgnanstva« znotraj Metelkove vzpostavili prvi rezidenčni atelje Azil, namenjen rezidenčnemu programu AIR (Artist in Residence). Iz prisile je tako nastal nov prostor, ki je pravzaprav del naše vizije – ponuditi ustvarjalcem možnost delovanja in povezovanja – tudi v Ljubljani.

Zapleti med različnimi ustanovitelj Art centra so se reševali na sodišču. Ta zgodba je dobila za vas ugoden sodni epilog. Od vseh zagat je torej ostal problem kreditnega dolga do Javnega sklada za regionalni razvoj in razvoj podeželja v Ribnici v višini 117.000 evrov iz leta 2001. Se vam ne zdi razumljivo, da direktor tega sklada Velislav Žvipej po tolikih letih zahteva plačilo dolga oziroma daje Art center na javno dražbo?

Prodaja nepremičnin zahteva ribniški javni sklad zaradi kredita, ki ga je pri njem leta 2001 najelo kulturno društvo madžarske manjšine Antal Ferenc za gradnjo ateljejev Art centra. Porok za kredit je bil Art center s svojimi nepremičninami. Kredit naj bi takratni Art center vračal iz sredstev, ki bi jih letno dobival od občine Moravske Toplice za delovanje in razvoj. To se ni nikoli zgodilo. Tako se je Art center, ko je ravno začel delovati, znašel v finančnih težavah. Hkrati so se začeli tudi pritiski lokalnih veljakov, zaradi katerih so se leta 2006 zau-

stave vse dejavnosti centra. Ribniški sklad je pred časom zavrnil našo prošnjo za enoletni odlog vračila kreditnih sredstev. Od državnih institucij, kot je ribniški sklad, in občinskih oblasti po mojem upravičeno lahko pričakujemo, da podpirajo projekte, ki na najmanj razvitem območju države ustvarjajo nove možnosti, pospešujejo razvoj in promovirajo kreativnost. V primeru Art centra se do zdaj to ni zgodilo, prej nasprotno. Prevladali so osebni interesi nerazumevajočih lokalnih oblastnikov. Art center je večkrat dokazal svojo kvaliteto in potenciala, ki jih je prva prepoznala evropska komisija in donirala sredstva za njegov zagon, za tem pa tudi ministrstvo za gospodarstvo, ki je projekt nagradilo z nacionalno Smejevo nagrado za najboljši regionalni projekt v Sloveniji leta 2001.

Art center je torej po vašem mnenju treba ohraniti, ker zadeva javni kulturni interes.

Tako je. V prvih petih letih delovanja smo sami brez večje pomoči države in kljub stalnim poskusom onemogočanja občinskih veljakov uspeli razviti kvaliteten program, zagotovili opremo in hkrati – ob pomoči nemškega obrtnega ceha Axt und Kelle – zgradili rezidenčni del, ki bi zagotovil možnost bivanja šeststajnim ustvarjalcem hkrati. Potrebna sredstva smo pridobili skoraj izključno na mednarodnih (EU) razpisih. Naloga ribniški sklada je skrb za razvoj regij in podeželja, a ne zgolj v vlogi finančne institucije. Nesmiselno je, da sklad za razvoj podeželja prodaja center, ki v najboljši zapostavljeno regijo Slovenije prinaša evropska projektna sredstva (od leta 2001 do 2006 smo

uspehi pridobiti približno pol milijona evrov), mednarodne povezave, kreativnost in razvoj.

Kako zdaj rešujete nastali problem?

V zadnjih dveh mesecih smo na ministrstvu za kulturo, ministrstvu za šolstvo in šport ter na službi vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko predstavili problem kreditnega dolga do javnega sklada. Na vseh omenjenih ministrstvih smo naleteli na razumevanje in podporo. Pristojni zdaj iščejo konkretne načine poravnave dolga. Tak odziv je – po letih državne nezainteresiranosti in zapostavljanja – velika in pozitivna sprememba. Tega smo seveda veselili. Vendar je zdaj, ko nas že čez nekaj dni čaka napovedana dražba, treba hitro in učinkovito ukrepati, sicer bo prvi rezidenčni umetniški, mladinski in razvojni center na Gorickem dokončno prenehal obstajati.

Kakšna je vaša vizija?

Potencial Art centra – zdaj Art središča – vidimo prav v zelo stimulativnih pogojih za ustvarjanje, ki jih ponuja. Med te spadata naravno in socialno okolje, ki ponujata interakcijo z okoliškimi vasmi ter obilje narave in miru. Prav tako novozgrajeni prostori (eko-gradnja) omogočajo večjo neodvisnost in so manjše breme za okolje. Strateška geografska lega (približno enaka oddaljenost do srednjeevropskih centrov umetnosti Bratislave, Dunaja, Budimpešte, Zagreba in Ljubljane) ponuja veliko možnosti povezovanja z večjimi mesti in interakcijo kulturnih in socialnih eksperimentov.

JELA KREČIČ

Arhitekturni muzej Ljubljana

Iskra 1946–90, neuvrščeno oblikovanje

Letos pripravlja Arhitekturni muzej Ljubljana v sodelovanju z društvom Pekinpah pregledno razstavo razvoja oblikovanja v slovenskem podjetju Iskra, sporoča Anja Zorko. Od petdesetih let dvajsetega stoletja slovenskega oblikovanja zaznamujejo predvsem posamezniki, katerih kakovost je že takrat spoznala in nagradila svetovna javnost. Med redkimi industrijskimi podjetji, ki so načrtno razvijala in uveljavljala področje industrijskega oblikovanja, izstopa prav ZP Iskra.

Iskra je bila eno redkih podjetij z lastnim oblikovalskim oddelkom in na njem je tudi snovala svojo usmerjenost v prihodnost. Presežki na področju industrijskega oblikovanja so se kazali v telefoniji, merilnih instrumentih in električnih orodjih. Med pomembnejšimi potrditvami visoke kakovosti oblikovanja izdelkov je razstava Iskra kaže pot k jugoslovanskemu designu, ki je poleti 1971 gostovala v stuttgartskem Design Centru. Danes kljub nesporni kakovosti in dosežkom Iskrin pomeni tone v pozabo.

Na razstavi bo predstavljen izbor izdelkov, nastalih od ustanovitve podjetja leta 1946 do razpada združenega podjetja Iskra (ZP Iskra) na začetku devetdesetih. Izpostavljeno bo obdobje 1960–85. Letnica 1960 označuje konec integracijskega procesa, ki se je sklenil z ustanovitvijo ZP Iskra in lastnega razvojnega instituta. Podjetje si je zagotovilo koncentracijo razvojnega kadra in opreme na enem mestu, s tem pa pogoje za razvoj lastnega znanja in njegovega vključevanje v izdelke. Razstava se bo osredotočila na izdelke industrijskega in grafičnega oblikovanja, ki so nastali kot rezultat Iskrinega znanja, Iskrinega oddelka za oblikovanje, z vzporednim poudarkom na tehnološkem napredku. Celotni projekt

bo hkrati tudi zaznamovanje in poklon tridesetletnici mednarodno prepoznavnega Iskrinega

telefona, ETA 80, priznanega slovenskega oblikovalca Davorina Savnika. M. Vo.

Foto: Jozeta Suhodolnik

ISKRIN TELEFON ETA 80

Čeprav teče šele drugi mesec, smo v največjih (državnih) muzejih povprašali, kateri muzejski dogodek (razstavo ali kaj drugega) bi izbrali za najpomembnejši v letošnjem letu. Ponekod izbira ni bila težka, drugje so se odločili težje in jih ponudili več, a eden je pač eden. Kaj bo mogoče videti v arhitekturnem, prirodoslovnem, narodnem, etnografskem, šolskem, tehniškem, etnografskem in muzeju novejših zgodovine, boste lahko prebrali v naslednjih dneh (vendar ne nujno v takem zaporedju). Vsak dogodek poskušamo kar najbolje ilustrirati tudi z ustrezno fotografijo. M. Vo.

JULIJ BORŠTNIK

Boris Majer, devetdesetletnik

Slovenski filozof in politik akad. prof. dr. Boris Majer praznuje častitljivih devetdeset let. Rojen je bil 15. februarja 1919 na Colu. Med drugo svetovno vojno je sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju, bil v italijanskem taborišču in nato v partizanih. Po vojni je najprej delal kot urednik in direktor pri Cankarjevi založbi, nato je poučeval na srednji šoli, po doktoratu pa je postal predavatelj na filozofski fakulteti. Leta 1981 so ga izvolili za rednega člana SAZU. Za svoje delo je dobil več pri-

li ohranili miselno svežino vse do danes in sta še zmeraj na spiskih svetovane literature na slovenskih univerzah. Smeri sodobne meščanske ali kontinentalne filozofije je avtor namreč predstavil pregledno, sistematično in celovito.

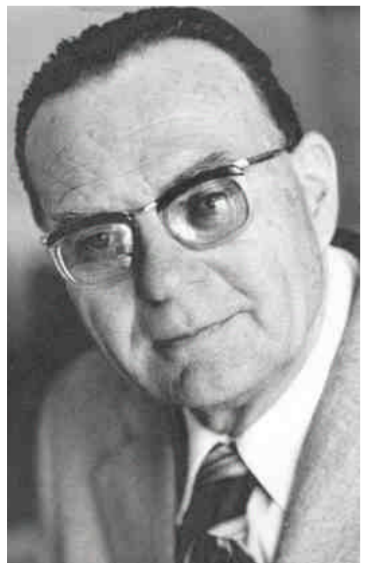
V spominu mnogih, ki smo doživljali liberalistično obdobje na koncu šestdesetih in na začetku sedemdesetih let v Sloveniji (čas Staneta Kavčiča, študentskih demonstracij, umetniškega eksperimentiranja itd.), je ostal kot strpen in liberalen profesor. Vpeljal nas je v svet filozofskega iskanja. Šveden je ovrednotil dogajanje v sodobni meščanski filozofiji z marksistično kritiko, ni mogel skriti, kako je užival, ko se je pomikal po labirintih teh smeri, zlasti ekzistencializma in strukturalizma. Prizadeval si je, da bi bila filozofska misel čim bolj odprta in svobodna. Marksistično filozofijo ali historični materializem je razvijal v duhu mladega Marxa in humanistične razsežnosti njegove misli. Danes smo se znašli v obdobju, ko bodo ljudje za analizo sodobnega kapitalizma po vsej verjetnosti na oddaljenih polih spet poiskali zaprašene Marxove knjige o kritiki kapitalizma, najbrž ne *Komunističnega manifesta* (soavtor je bil Engels), *Marxov kapital in prispevek h kritiki Heglove pravne filozofije* (Uvod) pa skoraj gotovo.

S profesorjem Majerjem so polemizirali mnogi razumniki in oporečniki takratnega časa. Bil je odprt za polemiko in dialog. Napadali so ga, ko je trdil, da je bit v drugi fazi Heideggerjevega miselnega razvoja dobila lastnosti absolutna, potem pa se je zgodilo in potrdilo, da jo je tako opisal v svojem intervjuju Heidegger sam. V domnevno svinčenih in ideološko enoumih časih je Boris Majer poskrbel, da so se lahko mladi nadarjeni slovenski filozofi študijsko izpopolnjevali v Parizu in se neposredno

srečali z mislijo strukturalističnih filozofov tedanjega časa. Mnogi od najpomembnejših sodobnih filozofov in filozofinj, ki imajo danes je okrog šestdeset let, so doktorirali prav pri profesorju Majerju. Poleg celovite informacije o sodobni meščanski filozofiji je predaval še uvod v filozofijo in didaktiko filozofije ter poskrbel za ustrezno vednost tudi na tem dokaj zahtevnem področju. V zadnjih letih se je profesor Boris Majer zaradi težav z očmi umaknil iz javnosti. Življenje sprejema stoično,

toda vseeno z živahnim duhom in smislom za humor. S pomočjo silnišnih informacij spremlja sodobno politično in kulturno dogajanje. V našem spominu se je zadiral kot človek, ki nam je pokazal, kako naj samostojno hodimo po filozofski poti in iščemo resnico. Ob življenjskem jubileju mu izreka moč dobre želje in se mu zahvaljuje za spodbudo, da naj spreminjamo svet in poskušamo zmanjševati zlo tega sveta.

MARIJA JAVNČER

znanj. V njegovem intelektualno bogatem in razgibanem življenju sta igrali poglobljeno vlogo filozofija in politika. V obdobju samoupravnega socializma je idejno usmerjal slovensko kulturno politiko in si prizadeval za demokratizacijo odnosov. Profesor Boris Majer je napisal veliko člankov in knjig. Leta 1968 je izdal študijo *Med znanostjo in metafiziko*, 1978, pa so ponatisnili njegovo dopolnjeno in razširjeno razpravo *Strukturalizem*. Kar zadeva problemeki in informativni vidki, sta de-

JUTRI DIVERZANTI

MADE IN YU JUGOSLOVARSKI FILMI

DELO + DVD

6,99 €

Več informacij na www.delo.si

DVD 5

Festival srednješolskega gledališča v španščini

Četrty mednarodni festival srednješolskega gledališča v španščini, ki ga prireja Instituto Cervantes Ljubljana v sodelovanju s srednjimi šolami, bo letos potekal 3. in 4. marca v prostorih Škofijske klasične gimnazije. Predstavili bodo šest gledaliških uprizoritev, ki jih je ustvarilo 80 dijakov iz Ljubljane, Celja, Postojne in Madrida. Mladi gledališčniki so raziskovali tematike, kot sta vloga medijev v naši družbi in nasilje med mladimi.

Za organizacijo gledališkega festivala so se na inštitutu Cervantes v Ljubljani odločili pred tremi leti zaradi povečanega zanimanja za španski jezik in kulturo med

Slovinci. Prvi festival gledališča v španščini je bil organiziran leta 2006, gostila pa ga je, tako kot letos, Škofijska klasična gimnazija Ljubljana. Nato se je program leta 2007 v Mariboru osredotočil zgolj na srednješolske gledališke skupine, festival pa je doživel velik odziv. Poleg petih slovenskih gimnazij se je na festivalu v Mariboru prvič predstavila tudi tuja gimnazija, iz Prage. Lani pa je festival potekal v Celju, na njem je sodelovalo osem domačih in tri tuje skupine – iz Češke, Slovaške in Španije.

VALENTINA PLAHUTA SIMIČIČ

TELEVIZIJA

slovenija 1

- 06.10 Tedenski izbor. Kultura
- 06.15 Odmevi
- 07.00 Poročila (Vps 07.00)
- 07.05 Dobro jutro
- 08.00 Poročila
- 08.05 Dobro jutro
- 09.00 Poročila
- 09.10 Tedenski izbor. Moby Dick in skrivnost dežele Mu. Ris. nan. 26/26
- 09.30 Svet Petra Zajca in prijatelj. Ris. nan. 1/8
- 09.55 Potplatopis: Stari Pil. 7. odd.
- 10.15 Berlin, Berlin. Nem. nan. 14/20
- 10.40 Z glavo na zabavo – Big Father. 18. zadnja odd.
- 11.10 Knjiga mene briga. Vesna Lemačič: Popularne zgodbe
- 11.30 Zgodovina arhitekture: Romanika. Dok. nan. 1/4
- 12.00 Kiparjenje časa. TV-film. Pon.
- 13.00 Poročila. Šport. Vreme (Vps 13.00)
- 13.15 Tedenski izbor. Polemika
- 14.20 Slovenci po svetu. Odd. TV Maribor
- 15.00 Poročila (Vps 15.00)
- 15.10 Mostovi – hidak (Vps 15.10)
- 15.45 Nils Holgerson: Pes čuvaj. Ris. nan. 30/52 (Vps 15.45)
- 16.10 Pod klobukom (Vps 16.10)
- 16.50 Risanka
- 17.00 Novice. Slovenska kronika. Šport. Vreme (Vps 17.00)
- 17.20 TV pogled
- 17.30 Turbulenca. Izob.-svetovalna odd. (Vps 17.30)
- 18.25 Žrebanje Lota (Vps 18.30)
- 18.35 Tinček. Risanka (Vps 18.40)
- 18.40 Bacek Jon. Risanka
- 18.55 Vreme (Vps 18.55)
- 19.00 Dnevnik
- 19.35 Vreme
- 19.40 Šport
- 19.50 TV pogled
- 19.55 Filmski spodsrljaji (Vps 19.55)
- 20.05 Histerična slepota. Am. TV-drama (Vps 20.05)
- 22.00 Odmevi. Kultura. Šport. Vreme (Vps 22.00)
- 23.05 Omizje (Vps 23.05)
- 00.20 Turbulenca. Izob.-svetovalna odd. Pon.
- 01.10 Sedma moč osamosvojitve: TV dnevnik 18. 2. 1991. Pon.
- 01.35 Dnevnik. Pon.
- 02.10 Dnevnik zamejske TV (Vps 02.05)
- 02.30 Infokanal

pop tv

- 07.00 24 ur. Pon.
- 08.00 Barbie piše dnevnik. Ris. film
- 09.20 Preverjeno. Pon.
- 10.20 TV prodaja
- 10.50 Marina. Pon. 152. dela kol. nad.
- 11.40 Ordinaacija. 2. del ang. nan.
- 12.40 TV prodaja
- 13.10 Popovi zdravniki. Pog. odd.
- 14.05 Sedma nebesa. 2. del am. nan.
- 15.00 Marina. 153. del kol. nad.
- 15.55 Zakleti biser. 169. del meh. nad.
- 16.55 24 ur popoldne
- 17.05 Viktorija. 69. del kol. nad.
- 17.55 Goreče maščevanje. 149. del meh. nad.
- 18.45 Risanka
- 18.55 24 ur vreme
- 19.00 24 ur
- 20.00 Zapeljana sodnica. Kan. TV-krim.
- 21.40 Na kraju zločina. 7. del am. nan.
- 22.35 24 ur zvečer
- 22.55 Skrivnostni otok. 1. del am. nan.
- 23.45 Prijatelji. 11. del am. hum. nan.
- 00.15 Pogajalca. 11. del am. nan.
- 01.05 24 ur. Pon.
- 02.05 Nočna panorama

tv 3

- 06.45 Srečni Luka. Risanka
- 07.10 Čista ljubezna. 21. del meh. nan.
- 08.15 V vrtincu ljubezni. 212. del nem. nad.
- 09.10 TV prodaja
- 09.40 Beverly Hills 90210. Pon. 11. dela nan.
- 10.35 Diagnoza umor. Pon. 5. dela nan.
- 11.30 Roseanne. 2. del hum. nan.
- 12.15 VIP Magazin. Razved. odd. Pon.
- 12.45 Družinski dvoboj. Razved. odd. Pon.
- 13.25 Nepremagljiva Jordan. Pon. 22. dela krim. nan. ♥
- 14.20 Popolna preobrazba doma. Resnič. šov
- 15.15 Diagnoza umor. 6. del nan.
- 16.10 Beverly Hills 90210. 12. del nan.
- 17.05 Umazani ples. 4. del resnič. šova
- 18.00 VIP Magazin. Razved. odd.
- 18.30 Družinski dvoboj. Razved. odd.
- 19.10 Nepremagljiva Jordan. 23. del krim. nan. ♥
- 20.00 Zločinski um. 12. del krim. nan. ♥
- 20.50 Asterix in Obelix proti Cezarju. Koprod. druž. kom.
- 22.45 Heroji. 7. del am. nad.
- 23.35 Uničevalca mitov. 1. del dok. nan.
- 00.25 Onkraj verjetnega. Odd.

kanal a

- 06.40 TV prodaja
- 06.45 Svet. Pon.
- 07.45 Mladi in nemirni. 47. del am. nad.
- 08.35 Yu-Gi-Oh! GX. Sinh. ris. nan.
- 08.55 Tom in Jerry: Nove pustolovščine. Ris. nan.
- 09.00 Penny na počitnicah. Am. ris. film

TV SLO 1 / 20.05 / Histerična slepota. Am. TV-drama. Deb je histerična 29-letnica, ki stvari okoli sebe ne vidi jasno. Ima prijateljico Beth, ki ima podobne težave. Nekega večera se odpeljeta v bar in poskušata navestiti stike z lokalnimi moškimi. Na fotografiji Uma Thurman.

POP TV / 22.55 / Skrivnostni otok. Am. nan. Kaže, da je težko pričakovana rešitev čisto blizu. Toda Jack, Kate, Sawyer, Hurley, Sayid in drugi ne vedo, ali naj verjamejo Charliejevim zadnjim besedam, da ljudje, ki naj bi jih rešili, niso to, za kar se izdajajo.